

Ідея проведення цього конкурсу народилася тоді, коли була проаналізована нормативно-правова база науки й освіти у рамках Міжнародного проекту ПРООН/ГЕФ «Інтеграція положень Конвенції Ріо в національну політику України».

Цей конкурс, зокрема, став практичною реалізацією ідей, закладених у міжнародному проекті. І у грудні 2015 року Програма розвитку ООН в Україні оголосила Всеукраїнський конкурс «Сталий розвиток — наш вибір». Його проведення стало можливим завдяки плідній співпраці Комітету Верховної Ради України і його колишнього очільника, а нині — міністра освіти і науки України **Лілії Гриневич**, Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН та громадської організації «Всеукраїнська екологічна ліга» і її керівника **Тетяни Тимочко**.

— Сталий розвиток вважається ідеологією і філософією третього тисячоліття, — зауважує **Володимир Ісаєнко**, консультант ПРООН, голова експертної ради конкурсу, директор Інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова. — З допомогою творчих педагогів вона передається нашим учням, які починають реалізовувати її з дитинства і, матимемо надію, продовжать реалізацію, коли стануть дорослими.

Конкурс проводився у чотирьох номінаціях: розробка навчальних занять відповідно до програми спецкурсу «Основи стратегії сталого розвитку в Україні»; розробка навчальних програм спецкурсів, факультативів і навчальних блоків; розробка позакласного або святкового заходу та розваг для дітей дошкільного віку; розробка сценаріїв освітньо-психологічних тренінгів.

Минулого тижня в Національному педагогічному університеті імені Михайла Драгоманова відбувся публічний захист конкурсних робіт переможців першого етапу конкурсу і нагородження переможців. Тематика змагання об'єднала методистів, учителів, керівників гуртків. Під час спостереження за презентаціями учасників стало зрозуміло, що темою сталого розвитку можна зацікавити в будь-якому віці, починаючи з дитячого садка. Головне — творчий підхід.

ДІТИ-«ЕЛЕКТРОНЧКИ»

Нині людство неможливо уявити без електроприладів. Діти у найраннішому віці ознайомлюються з їх роботою — у цей час варто почати говорити і про економію енергії, яку споживають ці прилади, й узагалі про економію природних ресурсів. Так вважає **Наталія Гукал**, методист вінницького дошкільного навчального закладу №17, яка презентувала навчально-

ВІД САДОЧКА ДО ПАРЛАМЕНТУ

Визначено переможців Усеукраїнського конкурсу «Сталий розвиток — наш вибір»

методичний посібник «Секрети економії для маленького патріота». В якій формі малята якнайкраще сприймають інформацію? Звісно, в ігровій. Тож дошкільнята уявляють себе маленькими електронами, біжучи від «електростанції» до «електроприладів», радіють іншим тематичним рухливим іграм. Можливо, ці діти у майбутньому зацікавляться екологічною тематикою, розроблятимуть серйозні проекти, шукатимуть альтернативи джерела енергії. А поки що малеча розробляє міні-проекти, в яких, звичайно, набагато більше фантазії, ніж реальності: тут і використання енергії метеликів і пта-

шестикласників по-особливому трансформоване. Тому і створили адаптовану програму «Міські природознавці» — вона, зокрема, передбачає вивчення водопостачання міста і водовідведення, показує важливість економії води в міських квартирах.

ТРЕНЕРИ-СТАРШОКЛАСНИКИ

Поштовхом до творчої роботи вчителя хімії Криворізької загальноосвітньої школи №32 **Ірини Безручко**, за її словами, став той факт, що нині немає наскрізної програми з екологічної освіти, що охоплювала б усі вікові групи. У рамках соціально-екологічного про-

Після проведення презентацій журі визначило переможців. У номінації «Розробки навчальних занять відповідно до програми спецкурсу «Основи стратегії сталого розвитку в Україні» перемогла **Юлія Плющик** із Сумської спеціалізованої школи №7 імені Максима Савченка з розробкою навчальних занять на тему «Національний шлях до сталого розвитку». Переможцями в номінації «Навчальні програми спецкурсів, факультативів та блоки навчальних предметів, зміст яких висвітлював основні позиції сталого розвитку» стали: навчально-методичний комплекс творчих педагогів Екологічного

них тренінгів на тему «Сталий розвиток — вибір кожного» найкращими стали авторські курси «Громадянське виховання дошкільників через залучення до волонтерської діяльності» (науковий керівник — **Наталія Гавриш**) і методичні рекомендації «Інтелектуальне дозвілля. Діяльнісний підхід до позакласної роботи з питань енергозбереження та змін клімату: екологічні ігри та тренінги» **Ганни Шведун** (Криворізька ЗОШ №123).

ПРОФЕСІЙНА ПЛАТФОРМА

Привітати переможців і вручити їм цінні призи завітав керівник сектора енергетики, екології та сталого розвитку Програми Розвитку ООН в Україні **Сергій Волков**.

— У минулому році відбулася Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй, на якій країни світу, й Україна зокрема, погодилися, що зараз Цілі розвитку тисячоліття змінюються на Цілі сталого розвитку, — розповів він учасникам конкурсу. За словами Сергія Сергійовича, реалізація цих цілей — досить важкий і тривалий процес. Але найбільше на нього можуть вплинути педагоги, які є носіями і розповсюджувачами принципів сталого розвитку.

— У 2005 році ми почали рух університетів за «зелений офіс» — це одна з інтерпретацій концепції сталого розвитку для закладів, які надають послуги. Нині вже десятки університетів підхопили цей рух, — розповіла учасникам **Наталія Шульга**. — У НПУ ми виконуватимемо проект «зеленого університету». Також використовуватимемо елементи ваших наробок, ноухау для освіти сталого розвитку, яку в стінах цього закладу ми плануємо здійснювати наскрізно, від дитячого садочка до парламенту.

За словами керівника Всеукраїнської дитячої спілки «Екологічна варта» **Олени Пашенко**, з моменту прийняття стратегії сталого розвитку в Україні саме педагоги-практики є найактивнішими розповсюджувачами цих ідей, вони створюють нові цікаві розробки, якими охоче діляться.

— Організатори конкурсу сподівалися, що таке змагання буде професійною платформою для пошуку нових методів просвітницької роботи, обміну досвідом, створення банку навчальних програм, — резюмує **Володимир Ісаєнко**. — А головне — стане поштовхом для поширення передового досвіду впровадження ідей сталого розвитку. На наш погляд, так воно і відбувається.

Максим КОРОДЕНКО, «Освіта України».
Фото автора

хів, котрі співають, і економічна лампа майбутнього, яка використовує енергію космічного випромінювання, тощо. Звичайно, важко стримати посмішку, коли чуєш такі дитячі ідеї-фантазії, але ж часом і «великі» наукові дослідження починаються з ідей, що на перший погляд здаються дивними. Назва методичного посібника обрана не випадково — **Наталія Олегівна** вважає, що екологічна освіта є частиною педагогічної роботи, спрямованої на виховання патріота і свідомого громадянина своєї держави.

МІСЬКІ ПРИРОДОЗНАВЦІ

Навчальну програму з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Міські природознавці» презентував керівник гуртків Полтавського обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді **Євгеній Копилиць**.

— Спочатку була створена уніфікована програма з географічного краєзнавства, за якою працювали в рамках регіонального педагогічного експерименту й сільські, й міські школярі, — говорить **Євгеній Вікторович**. — Її особливість — синхронізація географічного краєзнавства у позашкільній з вивченням тем у початковому курсі географії в шостому класі.

Автор розповідає: з'ясувалося, що шкільна географія має справу з ідеальним, модельним простором, а довкілля міських

екту «Діти — дітям» педагог запропонувала старшокласникам створити цикл тренінгів для учнів молодшої школи. Ті розпочали активну роботу: сформували групи з 2-3 осіб, розробляли зміст тренінгів, створювали відеопрезентації, працювали з дітьми. Інна Анатоліївна переконує: нового навчилися не лише молодші школярі, а й старші, зокрема розвинули власні комунікативні навички, позбулися страху виступу перед аудиторією тощо.

За виступами конкурсанти спостерігала проректор зі стратегічного розвитку НПУ імені Михайла Драгоманова **Наталія Шульга**.

— Учасники хвилюються, — констатує **Наталія Іванівна**. — Але це й не дивно, бо конкурс триває, і кожен хоче перемогти. Я побачила прекрасні ідеї, цікаві проекти. А найголовніше — вчителі креативно підходять до своєї роботи, творять нове середовище для учнів і для батьків. Конкурс повинен вибирати ті методологічні наробки, ті ідеї, які дають хороший ефект. І цей досвід може потім вкладатися у підручники, у методичні публікації.

А обирати було з чого: на першому етапі конкурсу експертні ради чотирьох номінацій розглянули 369 робіт із 24 регіонів України. Лідером серед областей стала Дніпропетровщина.

центру Рівненського міського палацу дітей та молоді під керівництвом **Ірини Куроченко** «Раціональне природокористування та ресурсозбереження для сталого розвитку»; навчально-методичний посібник «Секрети економії для маленького патріота» методиста вінницького ДНЗ №17 **Наталії Гукал**; навчальна програма з позашкільної освіти «Міські природознавці» керівника гуртків Полтавського обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді **Євгенія Копилиця**; розробка навчальних блоків хімії для різних вікових категорій учнів ЗНЗ щодо висвітлювання основних позицій сталого розвитку, автор — **Тетяна Зубкова**, ЗОШ №23 Криворізької міської ради; програма спецкурсу «Німецька + біологія: здоровий ґрунт. Білгвальний курс» **Наталії Шелгунової** й **Олени Кареби** з Маріупольського міського ліцею. У номінації «Розробка позакласного заходу, свят та розваг» найкращими стали конкурсні роботи **Олени Шмиреги** (спеціалізована школа №115 Дніпропетровської міської ради), **Оксани Ширшонкової** (Сумський міський центр екологонатуралістичної творчості учнівської молоді), **Ірини Лісної** (Полтавський професійний ліцей), **Оксани Мангушу** (ДНЗ №29 «Джерельце» Добропільської міської ради Донецької області). У номінації «Розробки сценаріїв освітньо-психологіч-